Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

28 165 **Deelnemingenbeleid Rijksoverheid**

29 984 **Spoor: vervoer- en beheerplan**

Nr. 199

LIJST VAN VRAGEN EN ANTWOORDEN
Vastgesteld 9 juni 2015

De vaste commissie voor Financiën heeft een aantal vragen voorgelegd aan de Minister van Financiën over de brief van 28 april 2015 inzake het onderzoek van NS naar onregelmatigheden bij dochtermaatschappij Qbuzz (Kamerstuk 28 165, nr. 186).

De Minister heeft deze vragen beantwoord bij brief van 8 juni 2015. Vragen en antwoorden, voorzien van een inleiding, zijn hierna afgedrukt.

De voorzitter van de commissie,
Duisenberg

De griffier van de commissie,
Berck

kst-28165-199
ISSN 0921 - 7371
's-Gravenhage 2015

Inleiding

Hierbij beantwoord ik, namens de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de vragen die de vaste commissie van Financiën heeft gesteld naar aanleiding van de brief van 28 april 2015 over het onderzoek van NS naar onregelmatigheden bij dochtermaatschappij QBuzz (Kamerstuk 28 165, nr. 186) (ingezonden 21 mei 2015).

Uw Kamer heeft mij verzocht de twee rapporten van bevindingen van De Brauw, inclusief bijlagen/addenda, ruim voor het plenaire debat van morgenmiddag aan de Tweede Kamer te sturen.
Afgelopen vrijdag leek er een definitief rapport van De Brauw te zijn. Door de nieuwe feiten die boven water zijn gekomen, moet het rapport echter worden aangevuld met die nieuwe feiten. Ook moet er aanvullend hoor- en wederhoor plaatsvinden, wat zijn plaats moet krijgen in het rapport. Het rapport kan daardoor nog niet definitief worden afgerond. Het lukt De Brauw niet om dit voor het debat van morgen gereed te hebben. Uiteraard zal ik aan het verzoek van uw Kamer voldoen zodra het definitieve rapport beschikbaar is.

Vraag 1
Wat zouden de gevolgen zijn voor de reiziger wanneer de Provincie Limburg er voor kiest om de concessie te gunnen aan Arriva als het gaat om aanbod en kwaliteit van het openbaar vervoer?

Antwoord vraag 1
Op 2 juni jl. heeft de provincie Limburg bekend gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen. De provincie heeft daarbij aangegeven zo snel mogelijk te willen beslissen om te voorkomen dat de reiziger de dupe wordt van de ontstane situatie. De provincie geeft aan dat het bod van Arriva ruimschoots aan de gestelde eisen voldoet en de bestekeisen op onderdelen overstijgt, zeker waar het de spoorverbindingen betreft.

Vraag 2
In hoeverre is aangetoond dat Abellio daadwerkelijk een beter bod heeft kunnen doen door de informatie die verkregen is via een oud-medewerker van Veolia?

Antwoord vraag 2
De onderzoeken/besluiten/rapporten doen daarover geen uitspraken.

Vraag 3
Welke beslissing zou het meest recht doen aan het belang van de reiziger, wanneer er gekozen wordt tussen of de concessie aan Abellio gunnen zoals nu het geval, aan Arriva gunnen of een geheel nieuwe aanbesteding?

Antwoord vraag 3
Het is aan de provincie Limburg, als aanbestedende dienst, om de vervolgstappen te bepalen. Op 2 juni jl. heeft de provincie besloten de concessie aan Arriva te gunnen.

Vraag 4
In hoeverre zal dit incident gevolgen hebben voor de deelname van de NS aan regionale concessies?

Antwoord vraag 4
Indien de onregelmatigheden aanbestedingsrechtelijk kunnen worden gekwalificeerd als een «ernstige fout in de uitoefening van het beroep»,

kan dat voor de aanbestedende overheid een grond zijn om eventuele inschrijvers aan wie de «ernstige fout» kan worden toegerekend uit te sluiten.

Uiteraard zal NS uit het gebeurde lessen trekken en alle mogelijke maatregelen nemen om herhaling te voorkomen, waaronder het aanscherpen van compliance, procedures en interne controles. NS onderzoekt inmiddels ook andere aanbestedingen. NS heeft verder aangegeven zich in samenspraak met de staat als aandeelhouder te zullen (her)oriënteren op haar rol op de regionale markt.

Vraag 5
Wanneer de NS zou besluiten om na dit incident niet meer mee te bieden bij regionale concessies in hoeverre is dit dan nadelig voor de reiziger?

Antwoord vraag 5
In de Lange Termijn Spooragenda is door het kabinet het kader aangegeven waarbinnen de NS mag meedingen bij regionale concessies. Dat kader houdt in dat NS zich zal focussen op het hoofdrailnet en niet zal meedingen naar nieuwe concessies voor het spoor die in Nederland op de markt komen, tenzij er sprake is van substantiële samenloop met het hoofdrailnet. Het staat de NS echter altijd vrij om te besluiten niet mee te dingen bij een concessie. Indien de NS besluit zich niet in te schrijven bij een concessie kan dat gevolgen hebben voor de hoeveelheid inschrijvers bij aanbestedingen en daarmee voor de keuzemogelijkheden van decentrale overheden uit verschillende aanbieders.

Vraag 6
Hoeveel kosten heeft de Provincie Limburg moeten maken voor de hele aanbestedingsronde en wat zouden de financiële gevolgen zijn wanneer de aanbesteding opnieuw moet?

Antwoord vraag 6
De aanbestedingsronde is primair een taak van de provincie Limburg. Ik ben daar niet bij betrokken en heb dan ook geen zicht op de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Vraag 7, 24, 25 en 26
Wat voor invloed heeft het resultaat van de concessie naar het Duitse Arriva op het dividend van de NS?

Welke (financiële) gevolgen hebben deze onregelmatigheden door Qbuzz in Limburg voor Abellio Limburg, Abellio, NS of andere dochterondernemingen van NS of kunnen deze hebben, bijvoorbeeld (maar niet uitsluitend) als gekeken wordt naar de drie tot nu toe geschetste scenario's – waarbij Albellio: de concessie uitvoert, Arriva als tweede in de aanbesteding de concessie uitvoert of er een nieuw aanbestedingstraject wordt opgestart?

Welke gevolgen hebben deze drie scenario's voor de aandeelhouder, bijvoorbeeld voor het dividend?

Welke gevolgen hebben de drie tot nu toe geschetste scenario's – waarbij Albellio: de concessie uitvoert, Arriva als tweede in de aanbesteding de concessie uitvoert of er een nieuw aanbestedingstraject wordt opgestart voor de aandeelhouder, bijvoorbeeld voor het dividend?

Antwoord vraag 7, 24, 25 en 26
Nu de provincie Limburg op 2 juni 2015 heeft besloten om de concessie aan Arriva te gunnen zal NS ceterus paribus (als al het overige onver-

anderd blijft) over de looptijd van de concessie minder winst verwachten en derhalve is de verwachting dat er over de termijn van de concessie ook minder dividenden uitgekeerd zullen worden. NS zal de specifieke financiële gevolgen nog nader onderzoeken.

Vraag 8
Hoeveel heeft het onderzoek van De Brauw Blackstone Westbroek gekost? Wordt dit teruggevorderd op Qbuzz en haar bestuurders of wordt dit volledig door NS bekostigd?

Antwoord vraag 8
De kosten voor onderzoek van De Brauw naar de gang van zaken bij de aanbesteding van het openbaar vervoer in Limburg bedragen tot 4 juni 2015 € 700.000,-. NS zal na afronding van het onderzoek besluiten of de kosten geheel of gedeeltelijk verhaald (kunnen) worden.

Vraag 9
Wanneer wordt het onderzoek afgerond bij andere biedingen en hoe wordt de Kamer daarover ingelicht?

Antwoord vraag 9
Op dit moment zijn er geen aanwijzingen dat zich bij andere biedingen onregelmatigheden hebben voorgedaan. Om het vertrouwen van NS en haar dochters bij aanbestedingen te herstellen, heeft NS advocatenkantoor De Brauw opdracht gegeven aanvullend onderzoek te doen naar de overige aanbestedingen van NS. Hoewel het onderzoek met veel voortvarendheid wordt verricht, is het nog niet duidelijk wanneer het lopende onderzoek naar de andere biedingen wordt afgerond. Ik verwacht dat dit onderzoek de hoogste prioriteit krijgt. Zodra het onderzoek is afgerond, wordt de Tweede Kamer over de resultaten geïnformeerd.

Vraag 10
Zijn er nog verdere acties ondernomen naar aanleiding van het melden bij het OM en de ACM van het gebeurde?

Antwoord vraag 10
NS verleent daarbij volledige medewerking aan beide autoriteiten, zie ook berichtgeving 3 juni 2015 aan de Tweede Kamer.

Vraag 11, 50, 94, 118 en 123
Wat is de reactie van de NS-top op beschuldigingen van voormalig bestuurders van Qbuzz dat «De hoogste leiding van NS […] volledig op de hoogte [was] van de inzet van deze medewerker tijdens de aanbesteding»?
Bron: http://nos.nl/artikel/2032885-directie-Qbuzz-ns-top-wilde-inzet-medewerker-veolia.html

Kunt u ingaan op de verklaring van de bestuurders van QBUZZ waarin zij stellen dat ook bij de hoogste leiding bekend was dat de medewerker een concurrentiebeding had en dat hij desalniettemin ingezet zou worden en dat de oud-medewerker van Veolia zelfs is binnengekomen op voordracht van een directeur van NS?

Hoe is de stelling dat uit het onderzoek geen aanwijzingen zijn aangetroffen die wijzen op een betrokkenheid van de Raad van Bestuur van NS, te rijmen met uitspraken van de voormalige directie van Abellio (NOS, 28 april) dat de hoogste leiding van NS volledig op de hoogte was, dat hierover meerdere keren overleg over is geweest tussen Abellio en NS en dat de aanstelling op voordracht van NS geschiedde?

Hoe is het niet op de hoogte zijn van de RvB te rijmen met de berichtgeving door NOS (28 april 2015) «Directie Qbuzz: NS-top wilde inzet medewerker Veolia», waarin zowel de voormalig algemeen directeur van Qbuzz/Abellio als zijn opvolgster zeggen dat de inzet van een voormalig medewerker van Veolia door de NS-dochters Abellio Nederland en Qbuzz gebeurde op voordracht van de NS, dat deze door de afdeling juridische zaken van NS is beoordeeld en de hoogste leiding van NS volledig op de hoogte was van de inzet van deze medewerker tijdens de aanbesteding?

Hoe wordt de onafhankelijkheid van de analyse gewaarborgd?

Antwoord vraag 11, 50, 94, 118 en 123
NS heeft, in plaats van onderzoek zelf te laten verrichten door medewerkers van NS, De Brauw als externe partij ingeschakeld om een zo objectief mogelijk onderzoek te verrichten.

Daaruit is gebleken dat de CEO van NS op de hoogte was van de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia in de context van de uitvoering van de concessie ingeval Abellio Limburg de concessie zou winnen. De CEO verklaarde in het onderzoek dat hij niet wist van de constructie waarmee dat gebeurde en dat de medewerker informatie van zijn voormalige werkgever doorspeelde aan QBuzz.

De bestuurders van Abellio Nederland/Qbuzz hebben nadien verklaard dat de CEO van NS wel op de hoogte was van de aanstelling van de medewerker van Veolia. De CEO van NS heeft dit vervolgens weersproken. Uit recente informatie is naar voren gekomen dat er aanwijzingen zijn dat de CEO wel op de hoogte was de aanstelling van de medewerker ondanks het non-concurrentiebeding. De bestuurders van Abellio Nederland/Qbuzz hebben ook verklaard door de CEO van NS te zijn geïnstrueerd omtrent het onderzoek. De CEO van NS heeft dit weersproken en een verklaring afgelegd over de beperkte contacten die hij had met bestuurder 2. Uit informatie die naderhand beschikbaar is gekomen is naar het oordeel van de rvc vast komen te staan dat de verklaringen van de CEO van NS op het punt van de contacten en van de aanstelling van de medewerker van Veolia onjuist en onvolledig zijn geweest. Dit is mede aanleiding geweest voor de RvC van NS om het vertrouwen in de CEO van NS op te zeggen. Ik ben het daarmee eens. In mijn brief van 5 juni heb ik de redenen aangegeven waarom ik het vertrouwen in de CEO heb verloren,
De recent verkregen informatie leidt tot vervolgwerkzaamheden die in het rapport zullen worden verwerkt. Ook kan de komende tijd nog nieuwe informatie beschikbaar komen.

Vraag 12 en 19
Hoe rijmt u het voornemen van NS om weer deel te nemen aan de nieuwe aanbesteding in Limburg (in geval de concessieverlener tot een nieuwe aanbesteding besluit) (1) met de uitspraak van NS-topman Huges dat NS zich gaat beraden op haar positie bij regionale concessies tijdens een recente hoorzitting in de Tweede Kamer? (2)
1. http://www.ovpro.nl/management/2015/05/11/ns-wil-meedoen-aan-nieuwe-aanbesteding-concessie-limburg/
2. http://www.ovpro.nl/trein/2015/04/30/huges-ns-gaat-rol-op-regionale-markt-herzien/

Waarom hebben zowel de Minister als de voorzitter van de RvB door laten schemeren dat de concessie in Limburg niet meer doorgaat dan wel NS en dochterondernemingen daar feitelijk van afzien?

Antwoord vraag 12 en 19
De provincie Limburg heeft op dinsdag 2 juni 2015 besloten om de aanbesteding van het openbaar vervoer in Limburg aan Arriva te gunnen. NS accepteert deze beslissing.

Vraag 13, 23 en 48
Heeft u – als aandeelhouder – een oordeel over het al dan niet deelnemen van NS/een dochter aan de nieuwe Limburgse aanbesteding? Zo ja, hoe luidt dit oordeel? Zo nee, waarom niet?

Wat vindt de aandeelhouder ervan dat de NS en haar dochterondernemingen zich heroriënteren op aanbestedingen en werkzaamheden in de regio buiten het hoofdrailnet, zoals de voorzitter van de RvB feitelijk heeft aangegeven tijdens de rondetafel over aanbestedingen op het spoor?

Had het Ministerie van Financiën een actievere toezichtsrol moeten innemen rondom de aanbesteding in Limburg?

Antwoord vraag 13, 23 en 48
De strategie van NS wordt vastgesteld gehoord hebbende de aandeelhouder. Bij de uitoefening van de activiteiten van de dochters is het van belang dat binnen de vastgestelde kaders wordt gehandeld. De aanbesteding in Limburg valt binnen de vastgestelde strategie. Daarnaast is in de Lange Termijn Spoor Agenda (LTSA) overeengekomen dat biedingen geoorloofd zijn daar waar sprake is van samenloop met het hoofdrailnet. Dat is voor de bieding in Limburg het geval. Als de NS en zijn dochterondernemingen hun positie bij de aanbestedingen en werkzaamheden buiten de regio gaan heroverwegen wat leidt tot wijzigingen, wordt eveneens getoetst aan de strategieen de LTSA. De aangekondigde heroriëntering steun ik. Het voldoen aan wet- en regelgeving bij het doen van biedingen spreekt vanzelf en kan en mag niet afhankelijk zijn van de rol van de aandeelhouder.

Vraag 14
Is uw mening over aanbestedingen in de (regionale) ov-markt door de ervaringen met de Limburgse aanbesteding veranderd? Zo ja, welke beleidsconsequenties heeft dit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 14
In de afgelopen jaren zijn in Nederland tientallen concessies in het OV aanbesteed. Meerdere partijen hebben ingeschreven op aanbestedingen en daarmee hebben de concessieverleners de beste combinatie van prijs en kwaliteit kunnen kiezen. De aanbestedingen in de regionale OV-markt hebben voordelen voor de reizigers gebracht en het OV is doelmatiger geworden. Dit bleek onder andere uit de beleidsdoorlichting die uw Kamer vorig jaar heeft ontvangen (Kamerstuk 32 861, nr. 11). Ik zie nu dan ook geen aanleiding om de zorgvuldige koers die de afgelopen jaren is uitgezet te wijzigen.

Vraag 15, 101, 133, 140, 141, 142, 145, 147 en 150
Op welke wijze kan NS voorkomen dat incidenten als bij Qbuzz vaker kunnen voorkomen?

Welke initiatieven zijn sinds 1 mei 2013 door Abellio Transport Holding genomen op het vlak van cultuur en compliance? Wat was hiervoor de aanleiding?

Zijn de cultuur en compliance bij de NS-organisatie (i.t.t. de dochterorganisaties) wel van voldoende niveau?

Wie is verantwoordelijk voor de inbedding van Qbuzz in de NS-organisatie op het vlak van cultuur en compliance?

Hoe kan deze controle verbeterd worden?

Welke initiatieven zijn sinds 1 mei 2013 al genomen om QBuzz beter in te bedden in de NS-organisatie?

Welke nieuwe initiatieven zullen genomen gaan worden om deze inbedding wel te bereiken?

Welke nieuwe initiatieven zullen we genomen gaan worden om deze inbedding wel te bereiken?

Antwoord vraag 15, 101, 133 141,142, 145, 147 en 150
NS initieert een veelomvattende analyse naar de effectiviteit van de bestaande interne procedures, risicobeheersing, compliance en controles bij NS en al haar dochterondernemingen. De analyse omvat het functioneren van klokkenluidersregelingen, de werving, toetsing en beoordeling van personeel, en de waarden en professioneel kritische houding verankerd in de organisatiecultuur. De opdracht voor deze analyse en aanpak door een externe deskundige is inmiddels verstrekt.
NS start deze zomer met de implementatie van de noodzakelijke maatregelen. De conclusies en maatregelen worden met de Raad van Commissarissen gedeeld en besproken met de aandeelhouder. Ik volg de voortgang van dit onderzoek nauwgelet en zal erop toezien dat de daaruit voortvloeiende maatregelen door de NS voortvarend worden opgepakt. Vooruitlopend daarop zal NS de statutaire directie uitbreiden met een lid dat belast is met governance, risk en compliance.

Vraag 16, 22, 58 en 60
Is het volgens u mogelijk een organisatie met de omvang van NS zo in te richten dat incidenten zoals bij Qbuzz niet kunnen plaatsvinden?
In hoeverre gaan de NS en haar dochterondernemingen zich heroriënteren op aanbestedingen en werkzaamheden in de regio buiten het hoofdrailnet, zoals de voorzitter van de RvB feitelijk heeft aangegeven tijdens de rondetafel over aanbestedingen op het spoor? Bij het rondetafelgesprek gehouden op 30 april 2015 zei de heer Huges nog dat de NS zich aan het beraden is om niet langer mee te doen met regionale spooraanbestedingen. Wat vindt het kabinet van deze ontwikkeling?

Had de provincie Limburg in het bod op spooraanbesteding Limburg kunnen weten dat de NS over bedrijfsgevoelige informatie van Veolia beschikte?

Antwoord vraag 16, 22, 58 en 60
NS zal lessen trekken uit het incident bij Qbuzz en alle mogelijke maatregelen nemen om herhaling te voorkomen, waaronder het aanscherpen van compliance, procedures en interne controles. NS heeft tevens aangegeven zich te willen (her)oriënteren op haar rol op de regionale markt. NS heeft daarover nog geen besluit genomen. Ik wacht de ideeën van NS af en zal mijn positie dan bepalen. NS zal daarbij de belangen van reizigers, NS-personeel, concessieverleners en andere betrokkenen zorgvuldig afwegen. Het onderzoek doet geen uitspraak of de provincie Limburg had kunnen weten of de NS over bedrijfsgevoelige informatie van Veolia beschikte.

Vraag 17
Welke opties zijn er ten aanzien van de reeds aan Qbuzz gegunde concessie in Limburg voor de concessieverlener?

Antwoord vraag 17
Er zijn op hoofdlijnen drie opties: 1) Abellio behoudt de concessie, 2) de concessie gaat naar de nummer 2 (Arriva) en 3) de provincie start een nieuwe aanbestedingsprocedure.

De keuze is aan de aanbestedende partij, de provincie Limburg, die op 2 juni jl. bekend heeft gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen.

Vraag 18
In hoeverre wordt Qbuzz automatisch de gegunde concessie ontnomen in het kader van de aanbestedingswet en/of mededingingswet?

Antwoord vraag 18
Dit gebeurt niet. De Aanbestedingswet 2012 en de Mededingingswet gaan niet over het verbreken van een gesloten overeenkomst na een gunning van de concessie. Zie ook vraag 17 en 21.

Vraag 20 en 21
Vinden de Minister en/of de Staatssecretaris dat gelet op deze onregelmatigheden de NS en haar dochterondernemingen vooralsnog niet meer zouden moeten inschrijven op andere (regionale) aanbestedingen? Zo ja, waarom wel? Zo nee, waarom niet?

Welke gevolgen heeft de in de Aanbestedingswet 2012 genoemde clausule dat «de aanbestedende dienst tijdens een aanbestedingsprocedure de mogelijkheid heeft een gegadigde of inschrijver uit te sluiten wegens een onherroepelijke strafrechtelijke veroordeling of een ernstige fout, begaan bij de uitoefening van zijn beroep» voor NS en haar dochterondernemingen bij toekomstige inschrijving bij andere aanbestedingen?

Antwoord vraag 20 en 21
Wij willen het nadere onderzoek van de NS afwachten en de strategische heroriëntatie die de NS heeft aangekondigd. Overigens is het op grond van de Aanbestedingswet en Mededingingswet niet mogelijk voor een aanbestedende overheid om partijen vooraf uit te sluiten van meedingen bij een aanbesteding. Dit kan alleen tijdens een aanbestedingsprocedure, volgens de aangehaalde clausule. Het is aan een aanbestedende dienst om te bepalen of dit relevant is voor een nieuwe aanbestedingsprocedure.

Vraag 27 en 28
Welke gevolgen hebben de drie tot nu toe geschetste scenario's – waarbij Albellio: de concessie uitvoert, Arriva als tweede in de aanbesteding de concessie uitvoert of er een nieuw aanbestedingstraject wordt opgestart voor de reizigers in Limburg?

Welke (financiële) gevolgen hebben de drie tot nu toe geschetste scenario's – waarbij Albellio: de concessie uitvoert, Arriva als tweede in de aanbesteding de concessie uitvoert of er een nieuw aanbestedingstraject wordt opgestart voor de provincie Limburg?

Antwoord vraag 27 en 28
Het is aan de provincie Limburg om als aanbestedende dienst de vervolgstappen voor de concessie voor het openbaar vervoer in Limburg te bepalen en daarbij de gevolgen (zowel voor de reiziger als financieel) in beeld te brengen. Op 2 juni jl. heeft de provincie Limburg bekend gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen. De provincie heeft daarbij aangegeven zo snel mogelijk te willen beslissen om te voorkomen dat de reiziger de dupe wordt van de ontstane situatie. De provincie geeft aan dat het bod

van Arriva ruimschoots aan de gestelde eisen voldoet en de bestekeisen op onderdelen overstijgt, zeker waar het de spoorverbindingen betreft.

Vraag 29
Wie draait op voor de eventuele (financiële) schade als gevolg van deze onverkwikkelijke situatie?

Antwoord vraag 29
De provincie heeft aangegeven de schade die wordt geleden als gevolg van de gedragingen van Abellio te willen claimen. De provincie is nader aan het onderzoeken wat deze claim precies inhoudt.

Vraag 30 en 31
In hoeverre kan NS of haar dochterondernemingen schadeclaims verwachten van bijvoorbeeld de provincie Limburg?

Om welke bedragen zou het bij dergelijke schadeclaims van bijvoorbeeld de provincie Limburg kunnen gaan?

Antwoord vraag 30 en 31
Op dit moment is niet duidelijk of zich (financiële) schade voordoet. Het onderzoek hiernaar is nog niet afgerond. Er kan dan ook geen uitspraak worden gedaan over de aansprakelijkheid van eventuele financiële schade.

Vraag 32
Welke rol en verantwoordelijkheid zien de Minister als aandeelhouder respectievelijk de Staatssecretaris als systeemverantwoordelijke voor het openbaar vervoer in Nederland in de nu ontstane situatie?

Antwoord vraag 32
De NS vervult een centrale rol in het Nederlandse openbaar vervoer. Immers, de NS verzorgt het vervoer over het Hoofdrailnet via een ondershands gegunde concessie. Daarnaast legt de Spoorwegwet een aantal verplichtingen op aan NS stations die tot doel hebben een gelijk speelveld te borgen. Dat is een publiek belang. Bij het uitvoeren van deze verplichtingen dient NS ervoor te zorgen dat de activiteiten in dit kader goed worden gescheiden van commerciële activiteiten zoals het deelnemen aan aanbestedingen van decentrale concessies. De raad van bestuur van NS is aan de aandeelhouder verantwoording verschuldigd hoe de NS zich kwijt van deze belangrijke taken. De Staatssecretaris is – als systeemverantwoordelijke en medewetgever van het openbaar vervoer – er verantwoordelijk voor dat het belang van de reiziger gediend blijft middels de wet- en regelgeving die de openbaarvervoermarkt ordent. Daarnaast zet de Staatssecretaris zich in om de randvoorwaarden voor een gelijk speelveld te scheppen, onder meer met het aanscherpen van het toezicht (ook voorafgaand) met de implementatie van de herschikkingrichtlijn.

Vraag 33 en 34
Is de Minister als aandeelhouder of de Staatssecretaris van plan zich actief te bemoeien met het oplossen van de problemen die door NS zijn veroorzaakt? Zo nee, waarom niet? Zo ja, waarom wel?

Wat is de verantwoordelijkheid van de RvB, RvC, aandeelhouder en toezichthouder met betrekking tot de ontstane situatie c.q. de onregelmatigheden?

Antwoord vraag 33 en 34
Zowel de Minister als aandeelhouder, de Staatssecretaris als systeemverantwoordelijke als de rvb en de rvc van de NS betreuren de situatie die is ontstaan en vinden het gebeurde volstrekt onacceptabel. Het is nu van belang dat het onderzoek naar het geheel aan interne regels en controles met de hoogste prioriteit wordt uitgevoerd. Aan de hand van de uitkomsten van het onderzoek zal de Raad van Bestuur nadere maatregelen ter aanscherping van de regels voorstellen. Ik zal nauw betrokken worden bij het onderzoek en bewaken dat de toegezegde breedte en diepgang van het onderzoek wordt gerealiseerd.

Vraag 35 en 37
Gaan de Minister (aandeelhouder) en Staatssecretaris nog actie nemen in dit dossier, buiten de al genoemde acties in de brief van 28 april 2015? Zo ja, welke? Zo nee, waarom niet?

Is de Minister n.a.v. deze zaak voornemens aanvullende waarborgen in aanbestedingsprocedures te bouwen

Antwoord vraag 35 en 37
Op basis van het in de brief van 28 april aangekondigde onderzoek moet blijken welke aanvullende maatregelen en aanscherpingen van de regels nodig zijn. Ik zal in nauw contact blijven met de NS bij de opzet, voortgang en de uitkomsten van het onderzoek en of de daaruit te treffen maatregelen het gewenste effect sorteren. Daarnaast blijft het mogelijk – zoals aangegeven in het persbericht van NS op 6 juni – dat zich nieuwe ontwikkelingen aandienen rond het onderzoek van De Brauw en het onderzoek naar de gang van zaken bij andere aanbestedingen waar NS bij was betrokken.
De verplichtingen uit hoofde van de aanbestedingsregels en de Spoorwegwet zijn helder. Het heeft aan interne controle en normbesef ontbroken bij NS om aan deze verplichtingen te voldoen. Dat zal worden aangepakt via het in mijn brief van 28 april aangekondigde onderzoek naar cultuur, interne regels en naleving. Bovendien doet ACM nog onderzoek of NS kostengeoriënteerde tarieven heeft gehanteerd en of NS misbruik heeft gemaakt van een economische machtspositie.

Vraag 36
Was Veolia op de hoogte dat één van haar oud-medewerkers bij de concurrent werkte? Zo ja, heeft Veolia zelf op enig moment aan de bel getrokken?

Antwoord vraag 36
Uit het onderzoek is niet gebleken dat Veolia op de hoogte was van het feit dat haar voormalig concessiedirecteur voor Qbuzz werkte. Veolia heeft inmiddels aangifte gedaan tegen haar oud-medewerker.

Vraag 38
Is het kabinet van mening, mede gelet op die lange periode van zeven jaar die NS geboden was, dat NS ernstig tekort geschoten is in haar verantwoordelijkheid als actief aandeelhouder in QBuzz?

Antwoord vraag 38
Het kabinet beoordeelt de ontstane situatie als volstrekt onacceptabel. De NS heeft adequaat gehandeld door direct een diepgaand onderzoek in te stellen. Uit dit rapport en het besluit van ACM is gebleken dat de president-directeur van NS niet heeft gehandeld zoals van een bestuurder van een staatsdeelneming mocht worden verwacht.

Vraag 39 en 41
Kan de Minister nauwgezet omschrijven hoe de complianceregeling binnen het NS-concern en met name in de relatie tussen Abellio en NS, Abellio en Qbuzz en NS en Qbuzz, was georganiseerd voordat deze ontwikkelingen zich afspeelden?

Beschikt NS over een compliance officer en zo ja, controleert deze de activiteiten van moedermaatschappij en dochterondernemingen op compliance? Met welke regelmaat gebeurt dat?

Antwoord vraag 39 en 41
De raad van bestuur is eindverantwoordelijk voor compliance. Compliance is een lijnverantwoordelijkheid. Het management is verantwoordelijk voor een goede beheersing van de compliance-risico's binnen hun eigen aandachtsgebied. NS heeft tevens een compliancefunctie («Ethics & Compliance») ingericht, met benoeming van een Hoofd Ethics & Compliance en Compliance Officers voor de diverse bedrijfsonderdelen van NS, waaronder de concernstaven, NS Reizigers, NS Stations, NS Insurance, Nedtrain en Abellio. Deze Compliance Officers combineren deze werkzaamheden met hun reguliere werkzaamheden als bedrijfsjurist en/of risk manager.
Ethics & Compliance heeft de verantwoordelijkheid om: De raad van bestuur en het lijnmanagement bij te staan en te adviseren over de identificatie, beoordeling en beheersing van compliance-risico's en de daarover te maken keuzes; de NS-medewerkers te informeren en adviseren over compliance ter bevordering van integer gedrag. Ethics & Compliance is betrokken bij de identificatie en analyse van compliance-risico's, voorbereiding van beleid, communicatie, training en awareness, monitoring en rapportage op het gebied van compliance en integer gedrag.
Zoals aangegeven bij vraag 39 worden alle NS compliance programma's – waaronder Ethics & Compliance – naar aanleiding van de gebeurtenissen binnen NS door een extern bureau tegen het licht gehouden en zullen eventuele suggesties voor aanpassing worden opgevolgd. Naar aanleiding van de gebeurtenissen wordt de statutaire directie bovendien uitgebreid met een lid dat onder meer voor deze aandachtsgebieden verantwoordelijk is.

Vraag 40
Was Qbuzz verplicht om NS te informeren over de aanstelling van medewerker X?

Antwoord vraag 40
Nee, Qbuzz is een zelfstandige entiteit en kan derhalve zelfstandig personen aanstellen. Daarover hoeft zij NS niet te informeren. Er heeft wel informatiedeling plaatsgevonden, maar op dit moment is nog niet geheel duidelijk op welk moment welke informatie is gedeeld.

Vraag 42 en 43
Waarom zijn de bestuurders van Qbuzz niet al op 19 maart 2015 op non-actief gesteld en is daarmee pas gewacht tot het resultaat van het onderzoek bekend werd, op 28 april 2015?

Is het geen gebruikelijke gang van zaken dat bij een vermoeden van ernstige onregelmatigheden de betrokken medewerkers hangende het onderzoek daarnaar terstond geschorst worden?

Antwoord vraag 42 en 43
De bestuurders van Qbuzz zijn op 28 april jl. door Qbuzz geschorst als bestuurders. De schorsing heeft niet eerder plaatsgevonden omdat het

gebruikelijk is om pas maatregelen te nemen zodra de status van het onderzoek daartoe voldoende aanleiding geeft.

Vraag 44
Wanneer heeft de NS de Raad van Commissarissen voor het eerst op de hoogte gesteld van het vermoeden van misstanden? Was dit vóór 19 maart 2015, op 19 maart 2015 of pas eind april?

Antwoord vraag 44
Op 7 april is de voorzitter van de RvC (informeel) geïnformeerd over de misstanden bij Qbuzz. Op 24 april heeft plenaire bespreking plaatsgevonden in de RvC. In de tussentijd is ook de voorzitter van het Audit Committee informeel geïnformeerd.

Vraag 45 en 46
Welke stappen heeft de Raad van Commissarissen nadien genomen? Heeft de RvC de Minister of medewerkers van het Ministerie van Financiën meteen op de hoogte gesteld? Zo neen, waarom niet? Zo ja, wanneer is dat dan gebeurd, welke consequenties hebt u daaraan verbonden en op welk moment?

Wanneer heeft NS u of uw ministerie het kabinet voor het eerst op de hoogte gesteld van het vermoeden van misstanden, op informele of formele wijze? Was dit vóór 19 maart 2015, op 19 maart 2015 of pas eind april?

Antwoord vraag 45 en 46
In de derde week van april was het onderzoek voldoende gevorderd en waren er voldoende feiten geïnventariseerd om te kunnen stellen dat er waarschijnlijk sprake was van onregelmatigheden. De CFO heeft op 25 april 2015 het Ministerie van Financiën op de hoogte gesteld van de vermeende onregelmatigheden.

Vraag 47
Heeft het kabinet de Kamer direct op de hoogte gesteld toen zij het nieuws hoorde?

Antwoord vraag 47
Ja. Het concept- tussenrapport van De Brauw is op 27 april (Koningsdag) ontvangen en de volgende dag is het tussenrapport met mijn conclusies naar de Tweede Kamer gestuurd.

Vraag 49
Deelt u de mening dat NS u reeds op 19 maart 2015 of zelfs daarvoor al heeft of had moeten informeren; dus zodra het vermoeden van misstanden aanwezig was? Zo neen, waarom niet?

Antwoord vraag 49
Op 19 maart 2015 heeft NS De Brauw Blackstone Westbroek opdracht gegeven nader onderzoek te doen naar de onregelmatigheden met betrekking tot de interne compliance. De NS heeft mij nog voor afronding van het onderzoek geïnformeerd over de voornaamste bevindingen op dat moment en de voorgenomen acties. Ik vind het passen bij de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur dat zij eerst de feiten boven water wil krijgen voordat de aandeelhouder wordt geïnformeerd.

Vraag 51 en 95
Heeft de Minister inmiddels gesproken met de twee geschorste bestuurders om te vernemen hoe zij tot het oordeel komen dat «de hoogte leiding» op de hoogte was en heeft hij geverifieerd welke bewijzen

hieraan ten grondslag liggen? Zo neen, waarom niet? Zo ja, hoe beoordeelt hij die standpunten en bewijzen?

Zijn de bestuurders van Qbuzz/Abellio die op 28 april via de NOS hebben laten weten dat de hoogste leiding van de NS volledig op de hoogte was, geïnterviewd ten behoeve van het in opdracht van de NS uitgevoerde onderzoek? Hebben zij destijds ook verklaard wat zij bij de NOS op 28 april hebben verklaard?

Antwoord vraag 51
De Brauw heeft de bestuurders nogmaals de gelegenheid gegeven om nader met De Brauw te spreken en eventuele nadere informatie te overleggen. Zie verder het antwoord op vraag 11, 50, 94, 118 en 123

Vraag 52
De Minister schrijft in zijn brief van 28 april 2015, dat de CEO van de NS geen kennis droeg van «de constructie om het concurrentiebeding te omzeilen». Die woordkeuze sluit evenwel niet uit dat de CEO van de NS wel kennis droeg van het concurrentiebeding zelf en dus – in lijn met de uitspraken van de geschorste QBuzz-bestuurders – alleen niet wist hoe dat beding precies omzeild zou worden. Kan de Minister deze incongruentie uitleggen?

Antwoord vraag 52
De CEO van NS was op de hoogte van de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia in de context van de uitvoering van de concessie ingeval Abellio Limburg de concessie zou winnen. Hij was tevens op de hoogte van het non-concurrentiebeding. De CEO verklaarde in het onderzoek dat het bestaan van een non-concurrentiebeding is besproken, maar dat hij niet wist dat de oud-medewerker uiteindelijk al was aangesteld en niet wist van de constructie die daarbij is gehanteerd, noch van het feit dat de medewerker informatie van zijn voormalige werkgever doorspeelde aan QBuzz. Uit nieuwe informatie is naar voren gekomen dat er aanwijzingen zijn dat de CEO op de hoogte was van het feit dat betrokken medewerker X ondanks het non-concurrentiebeding was aangesteld en werkzaamheden verrichtte.

Vraag 53
Hoe kwalificeert de Staatssecretaris het feit dat de NS door de Autoriteit Consument en Markt in maart van dit jaar schuldig bevonden is aan het overtreden van de regels uit de Spoorwegwet, in het kader van deze zelfde aanbesteding van het regionaal OV in Limburg?

Antwoord vraag 53
Als partijen zich inschrijven voor een aanbesteding moeten zij zich in het aanbestedingsproces eerlijk gedragen. Als blijkt dat dit niet is gebeurd, dan is dat onaanvaardbaar. Dit geldt eveneens voor overtredingen van de Spoorwegwet. Een gelijk speelveld voor alle vervoerders is randvoorwaardelijk voor een efficiënt aanbestedingsproces.

Vraag 54
Deelt de Minister de mening, dat het «onthutsende beeld» van de cultuur, het beoordelingsvermogen en de integriteit zoals gesteld in de brief van de Minister van 28 april 2015, zich mede uitstrekt tot de overtreding van de Spoorwegwet die door medewerkers van de NS is veroorzaakt en waarmee, volgens ACM, de mededinging bij de aanbesteding belemmerd is? Zo neen, waarom niet?

Antwoord vraag 54
Ja.

Vraag 55
Uit de media en uit contacten is gebleken dat er vanuit het Rijk (Ministeries van Financiën en van I&M) geen bestuurlijk contact is geweest met de provincie Limburg over de ontstane problematiek. Wat is de reden hiervoor?

Antwoord vraag 55
Zowel Minister als Staatssecretaris betreuren de ontstane situatie in Limburg zeer. Het Rijk is echter noch aanbestedende partij, noch bieder. Het is aan de provincie Limburg als aanbestedende dienst om een afweging te maken wat de gevolgen zijn van de ontstane situatie voor de aanbesteding. Ik heb de Provincie Limburg een brief gestuurd en gemeld dat ik de ontstane situatie nauwlettend volg. De provincie Limburg heeft 2 juni jl. besloten de concessie aan Arriva te gunnen.

Vraag 56, 136 en 137
Is het waar dat het Openbaar Ministerie onderzoek doet naar hetgeen zich heeft voorgedaan, zoals gesteld werd door de regionale omroep L1 op 30 april 2015? Zo ja, wat is de status van het onderzoek en wanneer wordt de uitkomst daarvan verwacht? Richt dit onderzoek zich uitsluitend op Qbuzz of ook op andere partijen, zoals Abellio, of de NS?

Klopt het dat het OM, zoals vermeld in de Telegraaf van 30 april 2015, inderdaad zal kijken of aanknopingspunten zijn voor strafrechtelijk onderzoek?

Klopt het dat het OM, zoals vermeld in de Telegraaf van 30 april 2015, inderdaad zal kijken of aanknopingspunten zijn voor strafrechtelijk onderzoek?

Antwoord vraag 56, 136 en 137
Het OM is op 28 april 2015 door NS op de hoogte gebracht van de onregelmatigheden. Het OM heeft inmiddels een strafrechtelijk onderzoek geopend. Als aandeelhouder kan ik geen uitspraken doen over lopende onderzoeken van het Openbaar Ministerie.

Vraag 57
Recentelijk stond in de krant De Limburger/Het Limburgs Dagblad dat de NS bij nader inzien toch wilt meedingen bij de hernieuwde spooraanbesteding van de provincie Limburg. Wat vindt het kabinet hiervan?

Antwoord vraag 57
Inmiddels heeft de provincie Limburg besloten de concessie te gunnen aan Arriva. De provincie heeft daarbij aangegeven zo snel mogelijk te willen beslissen om te voorkomen dat de reiziger de dupe wordt van de ontstane situatie. Het kabinet onderschrijft het belang dat de reiziger zo min mogelijk hinder ondervindt van de ontstane situatie.

Vraag 59
Wanneer de NS wordt uitgesloten en een andere vervoerder de hernieuwde spooraanbesteding wint, zal de reiziger uiteindelijk de echte verliezer zijn. Vindt de staatsecretaris dat de NS, vanuit moreel perspectief, het verschil tussen het aanbod moet compenseren?

Antwoord vraag 59
Op 2 juni jl. heeft de provincie Limburg bekend gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen. De provincie heeft daarbij aangegeven zo snel mogelijk te willen beslissen om te voorkomen dat de reiziger de dupe wordt van de ontstane situatie. De provincie geeft aan dat het bod van Arriva

ruimschoots aan de gestelde eisen voldoet en de bestekeisen op onderdelen overstijgt, zeker waar het de spoorverbindingen betreft.
De provincie heeft aangegeven de schade die wordt geleden als gevolg van de gedragingen van Abellio te willen claimen. De provincie is nader aan het onderzoeken wat deze claim precies inhoudt.

Vraag 61
Kan de NS uitsluiten dat er geen andere incidenten zijn zoals de ontdekte onregelmatigheden in de spooraanbesteding Limburg?

Antwoord vraag 61
Hoewel er op dit moment geen aanwijzingen zijn dat ook onregelmatigheden hebben plaatsgevonden bij andere biedingen, verricht NS momenteel een grondig onderzoek naar andere biedingen. NS zal rapporteren over de uitkomst van dit onderzoek. Ik heb in mijn eerdere brief aan de Tweede Kamer van 28 april jl. toegezegd dat ik de Tweede Kamer hierover zal informeren.

Vraag 62
Komt het vaker voor dat medewerkers in dienst treden van een ander concurrerend spoorbedrijf? Zo ja, is er daarbij vaker een concurrentiebeding van kracht?

Antwoord vraag 62
Het openbaar vervoer is een kleine wereld. Het komt derhalve vaker voor dat medewerkers in dienst treden van een ander concurrerend spoorbedrijf. Het is mogelijk dat (sommige van) deze medewerkers gebonden zijn aan een non-concurentiebeding

Vraag 63
Wat voor consequenties hebben deze onregelmatigheden voor de NS bij de beoordeling van de resultaten die staan vastgelegd in de LTSA?

Antwoord vraag 63
Er is op dit moment geen aanleiding om te veronderstellen dat de onregelmatigheden bij Qbuzz van directe invloed zijn op de resultaten zoals die opgenomen in de Lange Termijn Spooragenda. Echter, een belangrijk element van de LTSA is de samenwerking tussen vervoerders. Het vertrouwen in deze samenwerking heeft door de onregelmatigheden bij Qbuzz een deuk opgelopen en zal door middel van de maatregelen, zoals aangekondigd door NS en in de brief aan uw Kamer d.d. 28 april 2015, moeten worden hersteld.

Vraag 64
In de eerste reactie van de Minister van Financiën Dijsselbloem geeft hij aan dat de NS adequaat heeft gereageerd op de misstanden. Had de NS hier al niet veel eerder op de hoogte van moeten zijn? Waarom toetst de NS alleen achteraf en niet vooraf?

Antwoord vraag 64
NS onderzoekt, in het in mijn brief van 28 april jl. aangekondigde nog te verrichten onderzoek, of haar interne procedures, klokkenluidersregeling en governance verbeterd kunnen worden waardoor dit soort incidenten hetzij voorkomen dan wel eerder ontdekt kunnen worden.

Vraag 65 en 115
Kan het kabinet concreet aangeven welke afdelingen (bijv. afdeling P&O, Financiën, juridische zaken) binnen de NS bekend waren met de aanstelling van medewerker X? Was er, ondanks de in het rapport van bevindingen geconstateerde afzijdigheid van de NS-RvB, bij anderen bij

de NS meer bekend over de onregelmatigheden – gelet op de in mails genoemde betrokkenheid van de NS-directie, in een aanvullende verklaring genuanceerd tot NS Reizigers B.V., zo ja, bij wie?

Antwoord vraag 65 en 115
Binnen NS waren een juridische medewerker van NS, bestuurders van Abellio Transport Holding, een regiodirecteur van NS en de CEO van NS op verschillende momenten en in een verschillende context bekend met de mogelijke aanstelling van medewerker X.

Vraag 66
Was de CEO van de NS wel bekend met de gesloten overeenkomst van opdracht tussen QBUZZ en het externe adviesbureau over een afname van een nog te ontwikkelen softwaremodule voor kleinschalig vervoer?

Antwoord vraag 66
Uit het onderzoek van De Brauw blijkt dat de CEO van NS heeft verklaard tot de start van het onderzoek niet bekend te zijn geweest met de gekozen constructie om de oud-medewerker van Veolia in te zetten bij het verkrijgen van de concessie. (Zie Rapport van bevindingen van 28 april 2015, p. 22) Uit het onderzoek kan mogelijk nieuwe informatie beschikbaar komen.

Vraag 67
Welke bemoeienis heeft de directie of Raad van Bestuur van de NS met de benoeming van regiodirecteuren?

Antwoord vraag 67
Regio directeuren van QBuzz worden aangesteld door de QBuzz-directie. De Raad van Bestuur van NS heeft hier geen bemoeienis mee.

Vraag 68
In het Rapport van Bevindingen valt te lezen dat in de arbeidsovereenkomst van Medewerker X is afgesproken dat hij zou worden aangesteld als Regiodirecteur van de standplaats Amersfoort. Dit was oorspronkelijk niet de bedoeling, namelijk: de medewerker zou Regiodirecteur worden van Limburg. Waarom is dit veranderd en op wiens voorspraak is dit gebeurd?

Antwoord vraag 68
NS meldt mij dat de arbeidsovereenkomst vermeldt dat de oud-medewerker van Veolia bij Qbuzz in dienst zou treden in de functie van Regiodirecteur met als standplaats Amersfoort. Dat sluit niet uit dat hij als Regiodirecteur ingezet zou worden als verantwoordelijke voor de concessie in Limburg

Vraag 69
Kan het kabinet duidelijkheid geven over het protocol van informatie-uitwisseling tussen NS en QBUZZ? Kan het kabinet daarnaast ook uitleg geven de communicatielijnen tussen deze twee bedrijven en daarbij vooral focussen op directieniveau?

Antwoord vraag 69
Abellio Transport Holding is een dochtermaatschappij van NS Groep N.V. en de directeur is lid van het Executive Comité van NS Groep. De directie van QBuzz en Abellio Nederland rapporteren aan Abellio Transport Holding BV.

Vraag 70
Op welke wijze worden biedingen van dochters van de NS voorbereid en op welk moment en in welk stadium wordt NS als moedermaatschappij daarbij betrokken? Kunt u beschrijven hoe zo'n proces geborgd is binnen de NS-organisatie en hoe dat in de praktijk werkt?

Antwoord vraag 70
Het bedrijfsonderdeel is op decentraal niveau verantwoordelijk voor het opstellen van een bieding. Het bedrijfsonderdeel betrekt tijdig de stafdirecties van NS (financiën en juridisch), voor het opstellen van een advies voor het op te stellen investeringsvoorstel. De governance bepaalt bij welke drempelbedragen het Executive Comité van NS goedkeuring dient te geven, c.q bij welke bedragen ook de Raad van Commissarissen en bij welke bedragen ook de aandeelhouder. Alle biedingen zijn in de praktijk groter dan € 5 mln. Dat betekent dat ze sowieso altijd in het Excutive Comite worden besproken.

Vraag 71
Kan het kabinet aangeven welke werkzaamheden medewerker X heeft uitgevoerd die niet bestemd waren voor QBUZZ en voor welke partijen deze zijn verricht?

Antwoord vraag 71
De aard van de werkzaamheden voor derden en de daarbij betrokken partijen zijn niet nader door NS onderzocht.

Vraag 72 en 114
Deelt u de mening dat dit reeds het moment was waarop alle alarmbellen hadden moeten afgaan, waarop de CEO van de NS had moeten doorvragen op wat er binnen zijn concern gaande was en dat hij op dat moment minstens een nader onderzoek had moeten doen instellen naar de ontwikkelingen rondom het bod in Limburg en de betrokkenheid van de concessiedirecteur van een concurrerende vervoerder waarvan bekend is dat zij met NS concurreert in dezelfde aanbesteding? Kunt u uw antwoord op deze vraag gedetailleerd toelichten?

Zouden de onregelmatigheden rondom de aanbesteding in Limburg de voorzitter van de RvB niet hebben moeten alarmeren en minimaal aanleiding moeten zijn tot doorvragen, zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 72 en 114
Zoals ik in mijn brief van 5 juni heb ik aangegeven, ben ik inderdaad van mening dat de CEO had moeten doorvragen en zich ervan had moeten vergewissen dat de aanstelling van de betrokken medewerker volgens de regels was verlopen.

Vraag 73
De onderzoeksdocumentatie van dit onderzoek bestaat uit digitale informatie en hardcopy informatie. Zijn verkeersgegevens van mobiele telefonie niet gebruikt? Zo nee, waarom niet?

Antwoord vraag 73
Voor zover beschikbaar zijn ook berichten op de mobiele telefoons onderzocht.

Vraag 74
Zijn er concrete aanwijzingen dat de concurrenten van Abellio Limburg schadeclaims zullen indienen tegen Abellio Limburg, Qbuzz en/of de Nederlandse Spoorwegen?

Antwoord vraag 74
Op dit moment is hierover nog niets bekend.

Vraag 75, 104 en 105
Op welk exact moment zijn de mogelijke onregelmatigheden door de NS bij de concessieverlener, zijnde de provincie Limburg, gemeld? Is het Ministerie van Infrastructuur en Milieu eerder geïnformeerd dan de concessieverlener en zo ja, waarom?

Op welk exact moment is er bij het Ministerie van Financiën bekend dat er mogelijk onregelmatigheden zouden zijn bij de aanbesteding in Limburg?

Op welk exact moment zijn de mogelijke onregelmatigheden door de NS bij het Ministerie van Financiën gemeld?

Antwoord vraag 75, 104 en 105
Het Ministerie van Financiën is op 25 april 2015 mondeling geïnformeerd over de voornaamste bevindingen met betrekking tot de onregelmatigheden bij Qbuzz op dat moment en de voorgenomen acties.

De Staatssecretaris voor Infrastructuur en Milieu is op 26 april jl. geïnformeerd over de onregelmatigheden bij Qbuzz. De provincie Limburg is geïnformeerd op 28 april jl. kort voor bekendmaking. Reden voor verschil in timing is de wens de kring van bekenden met de situatie tot het moment van openbaar worden zo klein mogelijk te houden.

Vraag 76 en 194
Wanneer verwacht NS/De Brauw Blackstone Westbroek N.V. het onderzoek volledig te kunnen afronden?

Hoe verloopt het nadere onderzoek en wanneer worden de uitkomsten openbaar gemaakt?

Antwoord vraag 76 en 194.
Er vindt momenteel nog nader onderzoek naar de onregelmatigheden plaats. Recentelijk ter beschikking gekomen informatie moet onder meer nog worden geverifieerd. De verwachting is dat, behoudens nieuwe ontwikkelingen, nog ongeveer een week nodig is voor afronding van het onderzoek. De uitkomsten daarvan zullen openbaar worden gemaakt.

Vraag 77
Wat is de opdracht aan De Brauw Blackstone Westbroek N.V. exact geweest en wie heeft de opdracht tot dit onderzoek gegeven?

Antwoord vraag 77
De exacte opdrachtformulering van De Brauw staat in haar rapport paragraaf 1.1.3. Opdrachtgever is de NS. Het onderzoek van De Brauw heeft zich gericht op de feitelijke gang van zaken rondom de indienst-treding van de oud-medewerker van Veolia bij Qbuzz en de informatie-deling door Medewerker X met Qbuzz en Abellio Limburg. De Brauw rapporteert aan de Raad van Bestuur en de Raad van Commissarissen van NS.

Vraag 78
Hoe is De Brauw Blackstone Westbroek N.V. geselecteerd voor het onderzoek?

Antwoord vraag 78
NS heeft De Brauw gevraagd voor dit onderzoek, vanwege de ervaring van het kantoor met dit soort onderzoeken en de langdurige en

bestendige relatie die het kantoor met NS heeft voor juridisch advies en juridische bijstand.

Vraag 79
Wie begeleidt het onderzoek van De Brauw Blackstone Westbroek N.V.?

Antwoord vraag 79
De Brauw rapporteert aan de raad van bestuur en de raad van commissarissen van NS.

Vraag 80 en 96
Hoe is de onafhankelijkheid van dit onderzoek geborgd?

Waarom is NS zelf opdrachtgever van het onderzoek door De Brauw Blackstone Westbroek geweest? Op welke manier is gegarandeerd dat het onderzoek in volledige onafhankelijkheid van NS is opgesteld?

Antwoord vraag 80 en 96
Er zijn geen beperkingen opgelegd aan De Brauw Blackstone Westbroek. Het bureau heeft eigen standaards om zijn professionaliteit en reputatie te bewaken. De openbaarheid die is gegeven aan het rapport en het delen ervan met de aandeelhouder voor afronding ervan strekken ertoe de onafhankelijkheid te borgen. Het kantoor heeft zijn bevindingen in het rapport neergelegd zoals uit het onderzoek naar voren is gekomen. De bevindingen sparen niemand.

Vraag 81
Heeft NS nog meer (opdracht-)relaties met De Brauw Blackstone Westbroek N.V.? Zo ja, welke?

Antwoord vraag 81
De Brauw verleent NS op verscheidene terreinen van juridisch advies.

Vraag 82 en 84
Waarom is het onderzoek van De Brauw Blackstone Westbroek N.V. nog niet afgesloten?

Wanneer is het onderzoek van De Brauw Blackstone Westbroek N.V. gereed c.q. wordt het onderzoek afgerond?

Antwoord vraag 82 en 84
Op het moment van publiceren van het Rapport van Bevindingen op 28 april 2015 dienden nog nadere onderzoekshandelingen te worden verricht. Het definitieve Rapport van Bevindingen met betrekking tot de gang van zaken bij de aanbesteding van het openbaar vervoer in Limburg wordt zodra dit beschikbaar is aan uw Kamer toegezonden.

Vraag 83
Wat wordt er nog meer onderzocht en waarom?

Antwoord vraag 83
De onderzoekshandelingen richten zich hoofdzakelijk op het houden van nadere interviews met als doel een objectief en onafhankelijk beeld te verkrijgen rondom de voorbereiding van de aanbesteding van het openbaar vervoer in Limburg.

Vraag 85, 87 en 88
Hoe en wanneer zijn de onregelmatigheden bij de NS voor het eerst gesignaleerd c.q. geconstateerd?

Wat was de aanleiding voor het interne compliance onderzoek?
Is een dergelijk intern compliance onderzoek gebruikelijk of moet daar een concrete aanleiding of signaal voor zijn? Zo ja, welke aanleiding of signaal was er?

Antwoord vraag 85, 87 en 88
De (voor)aankondiging van ACM in het besluit van 6 maart 2015 dat het onderzoek naar mogelijke inbreuken op de Spoorwegwet zou worden voortgezet, was voor NS aanleiding om het interne compliance onderzoek te starten. NS heeft bij dit intern onderzoek aanwijzingen aangetroffen die wezen op mogelijke onregelmatigheden bij de voorbereiding van de aanbesteding

Vraag 86
Op basis waarvan zijn de onregelmatigheden gesignaleerd?

Antwoord vraag 86
NS heeft bij intern compliance onderzoek aanwijzingen aangetroffen de wezen op mogelijke onregelmatigheden bij de voorbereiding van de aanbesteding.

Vraag 89
Wie is in welke organisatie (NS, Qbuzz, Abellio) betrokken geweest bij het in dienst nemen van de oud-medewerker van Veolia via het adviesbureau?

Antwoord vraag 89
Bij het in dienst nemen van de oud-medewerker van Veolia via het adviesbureau waren de bestuurders van Abellio Nederland / Qbuzz betrokken. De leden van het biedingsteam van Abellio Nederland/Qbuzz waren op de hoogte. Binnen NS waren een juridische medewerker van NS, bestuurders van Abellio Transport Holding en, een regiodirecteur van NS en de CEO van NS op verschillende momenten en in een verschillende context bekend met de mogelijke aanstelling van medewerker X.

Vraag 90
Is er in de gesprekken die eind 2013 hebben plaatsgevonden al gesproken over het uiteindelijk in dienst treden van de oud- Veolia medewerker bij Qbuzz? Is tijdens de gesprekken gesproken over het concurrentiebeding?

Antwoord vraag 90
Uit het rapport van De Brauw blijkt dat in januari 2014 een bespreking heeft plaatsgevonden tussen een voormalig bestuurder van Qbuzz, de oud-medewerker van Veolia en een medewerker van Qbuzz. In dit gesprek heeft de oud-medewerker van Veolia aangegeven gebonden te zijn aan een non-concurrentiebeding.

Vraag 91
Wordt het aanbestedingsproces opnieuw gestart als Abellio Limburg (uiteindelijk) wordt uitgesloten van de aanbesteding, of gaat de concessie dan automatisch naar een andere bieder?

Antwoord vraag 91
Het is aan de provincie Limburg om als aanbestedende dienst de vervolgstappen voor de concessie voor het openbaar vervoer in Limburg te bepalen. Er is geen sprake van een «automatisme» als de provincie Limburg kiest niet meer met Abellio in zee te willen gaan. Op 2 juni jl. heeft de provincie Limburg bekend gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen. De provincie Limburg heeft aangegeven een mogelijke schede-claim te gaan onderzoeken. Zie ook vraag 17.

Vraag 92
Wat is de financiële schade voor Qbuzz en/of de NS, als Abellio Limburg volledig wordt uitgesloten van de aanbesteding?

Antwoord vraag 92
Provincie Limburg op 2 juni 2015 bekend gemaakt de gunning aan Abellio Limburg in te trekken en de concessie aan Arriva te gunnen. Naast de opportunity loss, die bij het niet winnen van de concessie ontstaat (het missen van winsten indien de concessie wel gewonnen was) is op dit moment niet in te schatten of en zo ja in welke mate er financiële schade voor Qbuzz en/of NS ontstaat, nu de gunning van de concessie aan Abellio Limburg is ingetrokken.

Vraag 93
Van wie ging het initiatief tot het eerste contact uit? Is de voormalig concessiedirecteur van Veolia door Qbuzz/NS benaderd omdat Qbuzz regionale kennis wilde aantrekken, of heeft de voormalig concessiedirecteur op eigen initiatief contact gezocht met Qbuzz?

Antwoord vraag 93
Het rapport van De Brauw meldt dat een medewerker van NS vanuit zijn functie contact had met de oud-medewerker van Veolia. Volgens deze medewerker heeft de oud-medewerker van Veolia bij hem aangegeven ontevreden te zijn over zijn baan bij Veolia en graag een gesprek met NS te willen. Hierna is een informeel gesprek is door een bestuurder van Abellio Nederland/Qbuzz met de oud-medewerker van Veolia gehouden.

Vraag 97 en 149
Gaat u als aandeelhouder zelf nog onderzoek (laten) doen naar de rol van bijvoorbeeld de Raad van Bestuur en de juridische afdeling van NS, gezien de stellingen van oud-bestuurders van Abellio dat de NS volledig op de hoogte was en het gegeven dat het nu uitgevoerde onderzoek in opdracht van NS is uitgevoerd?

Heeft u naar aanleiding van de uitspraken die mevrouw Zuidberg, de geschorste bestuurder van QBuzz, in de media deed op 28 april 2015 en waarin zij stelt dat de top van de NS en de heer Huges persoonlijk op de hoogte waren van wat zich heeft voorgedaan, niet alsnog besloten om zelfstandig onderzoek uit te voeren?

Antwoord vraag 97 en 149
Het door NS en de raad van commissarissen geïnitieerde onderzoek van De Brauw is nog niet volledig afgerond. Het is aan de raad en het nu functionerende bestuur van NS om de conclusies met mij te bespreken en te bezien welke vervolgacties nodig zijn. Gegeven de bevindingen tot nu toe en de personele consequenties is het rapport op een schokkende wijze duidelijk. Aanvullend laat de NS onderzoek doen naar de interne controles en procedures waaruit duidelijk moet worden welke aanscherpingen en aanvullende maatregelen nodig zijn. Ik wacht eerst de resultaten van dit onderzoek af en de bevindingen van de rvc betreffende de vervolgacties uit het De Brauw-rapport af, voordat ik kan beoordelen of aanvullend onderzoek nodig is.

Vraag 98
In hoeverre is het door De Brauw Blackstone Westbroek uitgevoerde onderzoek betrouwbaar, nu een oud-bestuurder van Qbuzz bij RTL Nieuws (28 april) heeft verklaard dat de CEO van de NS haar heeft «geïnstrueerd» om niet de volledige waarheid te vertellen aan de onderzoekers door te stellen dat «80% van de waarheid ook de waarheid is»?

Antwoord vraag 98
Dit wordt nog nader uitgezocht ten behoeve van definitieve rapport.

Vraag 99
Wat betekent de zin «Een eventueel besluit van de Provincie Limburg om Abellio Limburg uit te sluiten van de aanbesteding zal door NS volledig worden gerespecteerd»? Betekent dit dat NS of een NS-dochter ook niet aan een eventuele nieuwe aanbesteding zal deelnemen?

Antwoord vraag 99
Provincie Limburg op 2 juni 2015 bekend gemaakt de gunning aan Abellio Limburg in te trekken en de concessie aan Arriva te gunnen. Van een nieuwe aanbesteding is dan ook geen sprake. NS en haar dochter Abellio leggen zich neer bij het besluit van provincie Limburg.

Vraag 100
Kunt u een overzicht verstrekken van alle regionale bus- en treinconcessies waarop de NS of een dochteronderneming van NS actief is?

Antwoord vraag 100
Zie voor een referentie van de belangrijkste concessies het jaarverslag NS 2014, pagina's 150 t/m 152 en pagina 170.

Vraag 102
Wat is de schade voor de Limburgse OV reiziger?

Antwoord vraag 102
Op 2 juni jl. heeft de provincie Limburg bekend gemaakt de concessie aan Arriva te gunnen. De provincie heeft daarbij aangegeven zo snel mogelijk te willen beslissen om te voorkomen dat de reiziger de dupe wordt van de ontstane situatie. De provincie geeft aan dat het bod van Arriva ruimschoots aan de gestelde eisen voldoet en de bestekeisen op onderdelen overstijgt, zeker waar het de spoorverbindingen betreft.

Vraag 103
Op welk exact moment was er bij de NS bekend dat er mogelijk onregelmatigheden zouden zijn bij de aanbesteding in Limburg?

Antwoord vraag 103
NS heeft bij een intern compliance onderzoek in maart 2015 aanwijzingen aangetroffen die wezen op mogelijke onregelmatigheden bij de aanbesteding in Limburg.

Vraag 106
Wie was er exact op de hoogte van de aanstelling van de medewerker van Veolia bij de NS?

Antwoord vraag 106
Binnen NS waren op verschillende momenten en in een verschillende context de CEO van NS, een juridische medewerker van NS, een regiodirecteur van NS en bestuurders van Abellio Transport Holding bekend met de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia.

Vraag 107
Klopt het dat de aanstelling van de medewerker van Veolia bij de NS juridisch is getoetst? Zo ja, in opdracht van wie en door wie?

Antwoord vraag 107
Via een medewerker van de juridische afdeling van NS is bij een extern advocatenkantoor advies ingewonnen ten aanzien van het non-concurrentiebeding.

Vraag 108
Op welke wijze bent u betrokken bij de keuze van de NS om de bieding voor de OV-concessie in Limburg en overige OV-concessies al dan niet in te trekken?

Antwoord vraag 108
De heroriëntatie op de rol van NS bij decentrale concessies zal met mij worden besproken. Binnen de inkadering van de LTSA (zie antwoord op vraag 5) bepaalt NS zelf op welke concessies wel of niet geboden gaat worden. Biedingen op concessies boven een bepaalde drempelwaarde dienen aan de aandeelhouder ter goedkeuring worden voorgelegd.

Vraag 109 en 110
Op basis waarvan kan er geen betrokkenheid van de NS-RvB worden geconstateerd bij de onregelmatigheden?

Zijn er naast de door de RvB uitgegeven informatie nog meer informatie-bronnen die deze afzijdigheid [TER VERDUIDELIJKING: dat er geen betrokkenheid van de NS-RvB kan worden geconstateerd bij de onregel-matigheden] bevestigen?

Antwoord vraag 109 en 110
In mijn brief van 5 juni en het persbericht van NS van dezelfde datum staat dat er recent nieuwe informatie is verkregen waaruit naar voren is gekomen dat de verklaringen van de CEO omtrent zijn rol en betrok-kenheid niet op alle punten juist en volledig waren.

Vraag 111
Zijn de leden van de RvB ook geïnterviewd voor het onderzoek?

Antwoord vraag 111
Ja.

Vraag 112
In hoeverre is er ook onderzoek gedaan naar bijvoorbeeld telefonisch, mail of schriftelijk contact (of anderszins) hierover door bijvoorbeeld de forensisch experts?

Antwoord vraag 112
Voor het onderzoek is een grote hoeveelheid aan data onderzocht. Advocatenkantoor De Brauw is hierbij bijgestaan door forensisch experts, Alvarez &Marsal. Voorzover beschikbaar zijn ook berichten op mobiele telefoons onderzocht.

Vraag 113
Door wie is de voorzitter van de RvB mondeling geïnformeerd over de mogelijke aanstelling van de Veolia-medewerker aangaande de uitvoering van de concessie Limburg en hoe heeft de voorzitter op deze informatie gereageerd?

Antwoord vraag 113
De Brauw meldt in het rapport dat de CEO van NS tweemaal terloops door een voormalig bestuurder van Qbuzz is geïnformeerd over de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia in de context van de uitvoering van de concessie ingeval Abellio Limburg de concessie zou

winnen. Daarbij is het non-concurrentie beding ter sprake gekomen. De CEO van NS heeft verklaard dat hij niet op de hoogte was van de uiteindelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia en de daarbij gekozen constructie en dat bedrijfsvertrouwelijke informatie van Veolia is verstrekt. Recente informatie maakt duidelijk dat de verklaringen van de CEO op sommige punten niet juist en volledig waren.

Vraag 116
Met welke in het rapport van bevindingen vermelde tien personen zijn interviews gehouden – naast de drie Qbuzzbestuurders?

Antwoord vraag 116
Er zijn interviews gehouden met directieleden van NS, Abellio Transport Holding en en Abellio Nederland/Qbuzz. Daarnaast zijn werknemers van NS en Qbuzz geïnterviewd.

Vraag 117
Waarom willen de bestuurders van Qbuzz niet meer meewerken na een eerste interview?

Antwoord vraag 117
Ik heb geen kennis van de overwegingen van deze personen.

Vraag 119
Wat is de aard van de tegen een aantal medewerkers te overwegen disciplinaire maatregelen, wat zijn de beweegredenen hiervoor en om hoeveel mensen gaat het? Van welke betrokkenheid worden zij verdacht?

Antwoord vraag 119
De bestuurders van QBuzz BV zijn momenteel geschorst. NS beraadt zich momenteel over de overige te nemen disciplinaire maatregelen en kan hierover nog geen uitspraken doen.

Vraag 120, 121, 129 en 144
Waarom wordt de door de NS te initiëren analyse naar de effectiviteit van interne procedures, risicobeheersing en controls bij NS en dochterondernemingen niet door een externe partij gedaan?

Welke externe partij gaat deze analyse toetsen en wanneer is deze gereed?

Waarom is ervoor gekozen de NS zelf onderzoek te laten doen naar de gang van zaken bij andere aanbestedingen alsmede analyse van interne procedures zelf uit te voeren?

Kijkt de Minister bij zijn voornemen om toe te zien op de toegezegde breedte en diepgang ook naar de onafhankelijkheid van het onderzoek. Zo ja, hoe?

Antwoord vraag 120, 121, 129 en 144
Het onderzoek naar de effectiviteit van de interne procedures etc. zal in principe door een extern bureau Alvarez & Marsal worden uitgevoerd. Daarnaast zal de analyse en methodologie door een externe deskundige, met een publiek profiel, worden getoetst. Ik ben in nauw contact met de NS en het onderzoeksbureau over de opzet, de voortgang en de uitkomst van het onderzoek. Deze betrokkenheid maakt dat ik het onderzoeksproces, en de voorwaarden waaronder dat plaatsvindt, nauwgezet kan volgen en er invloed op kan uitoefenen. De onafhankelijkheid is inderdaad belangrijk. Die wordt geborgd doordat de onderzoekers zullen rapporteren aan de RvC, in zitting zonder de leden van de RvB, en doordat een

onafhankelijk deskundige vanuit een publieke invalshoek zal toezien op het onderzoek. Het onderzoek naar de gang van zaken bij andere aanbestedingen zal plaatsvinden door De Brauw.

Vraag 122
Er vindt momenteel nog nader onderzoek naar de onregelmatigheden plaats. Hoe verloopt het nadere onderzoek en wanneer worden de uitkomsten openbaar gemaakt? Hoe wordt de Tweede Kamer over deze analyse geïnformeerd?

Antwoord vraag 122
Ik blijf in nauw contact met de NS over de opzet, voortgang en uitkomst van het onderzoek. Na afronding van het onderzoek wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de uitkomsten. Het rapport wordt eveneens openbaar gemaakt.

Vraag 124, 125 en 195
Welke toegekende variabele beloningen zijn teruggevorderd?

Welke bedragen zijn of worden er verder teruggevorderd?

Is de NS erin geslaagd in het verleden uitgekeerde bonussen terug te vorderen van de op non-actief gestelde bestuurders?

Antwoord vraag 124, 125 en 195
Het De Brauw onderzoek is nog niet afgerond. Indien blijkt dat variabele beloningen ten onrechte zijn uitgekeerd dan zullen deze worden teruggevorderd.

Vraag 126
Waarom kreeg de Veolia-medewerker reeds in februari 2014 al een telefoon en e-mailaccount bij Qbuzz terwijl hij toen nog geen ontslag had genomen bij Veolia? En waarom was dit onder een andere naam?

Antwoord vraag 126
In het rapport valt te lezen dat een voormalig bestuurder van Qbuzz heeft verklaard dat het hem onverstandig leek dat de oud-medewerker van Veolia via zijn Veolia e-mailaccount contact met Qbuzz zou opnemen en hem daarom een telefoon te hebben verschaft. Een andere bestuurder van Qbuzz heeft verklaard opdracht te hebben gegeven het e-mailadres onder een andere naam aan te maken. Deze bestuurder van Qbuzz heeft verklaard dat hij dit gedaan heeft met het doel de oud-medewerker van Veolia te beschermen aangezien hij nog aan een non-concurrentiebeding was gebonden. Het is duidelijk dat dit een hoogst ongebruikelijke en onwenselijke gang van zaken betreft. In het belang van het onderzoek en eventueel te nemen vervolgacties onthoud ik mij nu van verdere kwalificerende uitspraken.

Vraag 127
Hoe verliep het contact tussen het adviesbureau en Qbuzz? Is hier het concurrentiebeding niet ter sprake gekomen? Welke regels gelden er voor adviesbureaus t.a.v. een concurrentiebeding van de personen die via hun werken?

Antwoord vraag 127
Met het adviesbureau is een overeenkomst van opdracht gesloten. Tussen Qbuzz en het adviesbureau is afgesproken dat de overeenkomst zou eindigen als de oud-medewerker van Veolia bij Qbuzz in dienst zou treden. Er zijn aanwijzingen dat het adviesbureau op de hoogte moet zijn geweest van het non-concurrentiebeding.

Vraag 128
Het delen van informatie over Veolia met het biedingsteam van Qbuzz vond op zowel eigen initiatief van de Veolia-medewerker als op verzoek plaats: op verzoek van wie? En wie was hiervan op de hoogte?

Antwoord vraag 128
De oud-medewerker van Veolia verstrekte informatie op verzoek van de (voormalige) directieleden van Qbuzz en leden van het biedingsteam. Buiten de directieleden van Qbuzz en enkele medewerkers van Qbuzz waren binnen NS geen personen betrokken bij de informatieverstrekking.

Vraag 130
Zijn er inmiddels ook jegens andere medewerkers nadere disciplinaire maatregelen genomen, zoals NS dat zei te overwegen?

Antwoord vraag 130
NS beraadt zich momenteel over de te nemen disciplinaire maatregelen. NS kan hierover nog geen uitspraken doen.

Vraag 131
Is er inmiddels meer bekend over mogelijke onregelmatigheden bij andere aanbestedingen door NS, of dochtermaatschappijen? Zo ja, kunt u de Kamer hierover zo spoedig mogelijk informeren? Zo nee, wanneer verwacht u deze duidelijkheid?

Antwoord vraag 131
Hoewel er geen aanwijzingen zijn dat zich onregelmatigheden hebben voorgedaan bij andere aanbestedingen, wordt hiernaar onderzoek gedaan. Zodra de uitkomsten van het onderzoek, dat de hoogste prioriteit krijgt, bekend zijn, wordt u hierover geïnformeerd.

Vraag 132
Hoe beoordeelt u het feit dat NS (door Qbuzz) eerst om juridisch advies wordt gevraagd, dit later aan de kant wordt geschoven als «geen harde Nee», en dat tegelijkertijd NS niet op de hoogte zegt te zijn van de constructie om via een adviesrelatie het concurrentiebeding te omzeilen? Wat zegt dit over de cultuur en compliance van NS zelf?

Antwoord vraag 132
Via een medewerker van de juridische afdeling van NS is bij een extern advocatenkantoor advies ingewonnen ten aanzien van het non-concurrentiebeding. NS heeft geconstateerd dat direct betrokkenen binnen NS niet voldoende kritisch waren. NS initieert een veelomvattende analyse naar de effectiviteit van de bestaande procedures, risicobeheersing, compliance en controles bij NS, zie hiervoor de reactie bij vraag 15.

Vraag 134
Naar welke bij andere aanbestedingen betrokken externe partijen gaat de NS onderzoek doen? Wanneer is dit gereed? Hoe wordt de Tweede Kamer hierover geïnformeerd? Hoe wordt de onafhankelijkheid gewaarborgd?

Antwoord vraag 134
NS heeft advocatenkantoor De Brauw opdracht gegeven intern onderzoek te doen naar de andere aanbestedingen van NS, ook in Nederland. Hierbij zullen aanbestedingen van NSR, Qbuzz en Abellio in het Verenigd Koninkrijk, Zweden en Duitsland worden bekeken.

Vraag 135
Heeft de NS de bevindingen rondom de onregelmatigheden inmiddels gemeld bij het Openbaar Ministerie en de ACM?

Antwoord vraag 135
NS heeft de onregelmatigheden op 28 april 2015 gemeld bij het OM en de ACM.

Vraag 138 en 139
Wat gaat het ACM doen c.q. wat kan ze doen in zo'n geval?

Hoe wordt de Tweede Kamer over het vervolg bij OM en ACM ginformeerd?

Antwoord vraag 138 en 139
De Autoriteit Consument & Markt is een zelfstandig bestuursorgaan en hoort bij de rijksoverheid maar maakt geen deel uit van een ministerie. Als bedrijven zich niet aan de regels houden, heeft ACM een aantal middelen tot onze beschikking om ze hier wel toe te dwingen. Als een bedrijf een wettelijke norm overtreedt, dan kan ACM dit bedrijf een bindende aanwijzing geven. Zo nodig bestraft ACM overtredingen met een boete. Dit kan zowel een boete voor het bedrijf zijn, als voor betrokken personen. Het is niet aan NS of het Ministerie van Financiën te bepalen hoe het traject verder zal verlopen.

Vraag 148
Vindt het kabinet het onderzoek van de huisadvocaat van de NS, onderzoeksbureau De Brauw Blackstone Westbroek N.V., naar de misstanden in spooraanbesteding onafhankelijk genoeg?

Antwoord vraag 148
Ik zie geen aanleiding de onafhankelijkheid van De Brauw Blackstone Westbroek in twijfel te trekken, zeker niet gezien de transparantie die de NS heeft betracht bij de openbaarmaking van het onderzoek.

Vraag 151
Het Onderzoek heeft zich gericht op het verkrijgen van een objectief en onafhankelijk beeld van de feitelijke gang van zaken rondom: (a) mogelijke onregelmatigheden die betrekking hebben op de indiensttreding van een voormalig medewerker van Veolia bij Qbuzz B.V. («Qbuzz»); en (b) mogelijke onregelmatigheden die betrekking hebben op deling van informatie van Veolia door deze voormalig medewerker met Qbuzz en Abellio Limburg. Was het dus al vooraf bekend om de aanstelling van Medewerker X na de aanbesteding te evalueren?

Antwoord vraag 151
NS heeft in maart 2015 een eigen onderzoek gestart naar de gang van zaken bij de aanbesteding van het openbaar vervoer door de provincie Limburg. NS heeft bij dit intern onderzoek aanwijzingen aangetroffen die wezen op mogelijke onregelmatigheden bij de voorbereiding van de aanbesteding. Naar aanleiding hiervan heeft NS De Brauw opdracht gegeven het onderzoek te verrichten zoals dat in de vraagstelling is geformuleerd.

Vraag 152
Heeft medewerker X naast het normale salaris nog meerdere vergoedingen ontvangen?

Antwoord vraag 152
Tot 1 mei 2015 was de oud-medewerker van Veolia in dienst van het externe adviesbureau. Uit het onderzoek is niet gebleken dat Qbuzz gedurende deze periode aanvullende vergoedingen aan medewerker X zou hebben verstrekt.

Vraag 153 en 157
Hoe werd de Raad van Bestuur geïnformeerd over de gang van zaken gedurende het aanbestedingsproces en is daarbij medewerker X nooit aanwezig geweest?

Het onderzoek concludeert dat er geen aanwijzingen zijn dat de Raad van bestuur van NS bekend was met de informatiedeling door medewerker X en QBUZZ en Albellio Limburg. Zijn er dan wel aanwijzingen/bewijzen dat de Raad van Bestuur van NS hier niet mee bekend was.

Antwoord vraag 153 en 157
In het Executive Committee is op strategisch niveau over de aanbesteding gesproken. Daarbij is de oud-medewerker van Veolia niet aanwezig geweest. De Brauw constateert dat de CEO van NS tweemaal terloops door een voormalig bestuurder van Qbuzz geïnformeerd is over de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia in de context van de uitvoering van de concessie ingeval Abellio Limburg de concessie zou winnen. Er zijn geen aanwijzingen dat hij ervan op de hoogte was dat bedrijfsvertrouwelijke informatie van Veolia door medewerker X is of zou worden verstrekt.

Vraag 154
Hoe vaak is de medewerker X besproken met de Raad van Bestuur van NS en waar is dit terug te vinden?

Antwoord vraag 154
Zie reactie bij vraag 113. Er zijn geen notulen van deze gesprekken. Het betrof informele gesprekken tussen de CEO van NS en de bestuurder van Qbuzz. De oud-medewerker van Veolia is niet in de Raad van Bestuur als orgaan besproken.

Vraag 155 en 161
Kan het kabinet aangeven wat de relatie is tussen de NS en PTRM? Wordt er vaker tussen deze twee partijen samengewerkt?

Om welk adviesbureau ging het en doet dat bureau vaker adviesklussen voor de NS?

Antwoord vraag 155 en 161
Het extern adviesbureau is aangedragen door de oud-medewerker van Veolia, een bestaande relatie met NS speelde hier geen rol. De oud-medewerker had in het verleden met het extern adviesbureau samengewerkt.

Vraag 156
Naast de verstrekte documentatie per e-mail heeft medewerker X informatie per USB verstrekt. Gebeurde dit op verzoek van QBUZZ?

Antwoord vraag 156
In het onderzoek zijn de USB sticks niet aangetroffen. Uit e-mails van de oud-medewerker van Veolia blijkt dat in elk geval op twee momenten de oud-medewerker van Veolia zelf aanbiedt informatie op een USB-stick te verstrekken. Een bestuurder van Abellio Nederland/Qbuzz heeft verklaard en USB stick te hebben ontvangen.

Vraag 158
Wat vindt het kabinet schadelijker dat de CEO van NS wel bekend was met de misstanden of juist niet bekend was met deze misstanden? Het niet bekend zijn met deze misstanden laat zien dat het bestuur van NS geen grip heeft op hun dochtermaatschappijen en daarbij geen inzicht bestaat in bestedingen van grote bedragen (loonverstrekking van € 207.000). Kan het kabinet hier ook op ingaan?

Antwoord vraag 158
Geen enkele CEO van welk groot bedrijf ook kan ervoor instaan dat er in zijn bedrijf geen misstanden bestaan. Daarom is het van groot belang dat er doortastend wordt opgetreden zodra duidelijk wordt dat er misstanden bestaan. Inmiddels is gebleken dat er gerede twijfel bestaat of de CEO over zijn betrokkenheid volledige en juiste verklaringen heeft afgelegd. Dat is onacceptabel. De CEO van een bedrijf heeft een voorbeeldfunctie en moet een sterke cultuur en waarden en normen stimuleren die juist gedrag en de naleving van interne regels bevorderen waardoor missstanden worden voorkomen Het is inmiddels gebleken dat daar de kwetsbaarheid van NS lag. Daarom is het onderzoek dat NS instelt, maar vooral het nemen van concrete maatregelen ter versterking van de cultuur en interne regels, van grote betekenis.

Vraag 159
Bestuurder 1 van QBUZZ is op 1 februari uit dienst getreden bij QBUZZ. Bestuurder 1 is daarna via zijn persoonlijke B.V. een adviesrelatie met de NS aangegaan. Hierdoor lijkt er een woud van schimmige adviesrelaties te bestaan. Is er inzicht op alle adviesrelaties tussen de NS en overige partijen? De bestuurder van het adviesbureau waar medewerker X is ondergebracht heeft ook een verleden bij de NS. Zijn er meer adviesrelaties met oud-collegae?

Antwoord vraag 159
Ja, NS heeft met meer oud-collegae een adviesrelatie. Hier wordt naar gekeken in het externe onderzoek naar interne regels /compliance.

Vraag 160
Kan het kabinet aangeven waarom bestuurder 1 uit functie is getreden bij QBuzz?

Antwoord vraag 160
Het betreffende directielid van Qbuzz had aangegeven behoefte te hebben aan iets nieuws.

Vraag 162
Is gesproken over de juridische legitimiteit van het door de NS-directeur gegeven akkoord op het aannemen van een Veolia-werknemer en wat is hierbij de gangbare procedure?

Antwoord vraag 162
De CEO van NS was niet betrokken bij het besluit aangaande de aanstelling van de oud-medewerker van Veolia. Qbuzz is een zelfstandige entiteit en kan derhalve zelfstandig personen aanstellen. Daarover hoeft zij NS niet te informeren.

Vraag 163 en 164
In een interview met medewerker X in de krant De Limburger/Limburgs Dagblad dat op 3 mei 2014 is gepubliceerd staat zegt medewerker X over zijn nieuwe functie bij het adviesbureau het volgende: «En toen die vrienden me in januari voor de zoveelste keer vroegen, zei ik zonder na te denken ja». In het onderzoek staat dat medewerker X pas eind 2013 in

beeld kwam en dat de eerste correspondentie dateert uit 5 december 2013. Er lijkt dus sprake te zijn van een langere geschiedenis dan dat in het onderzoek wordt beweerd. Dit lijkt dan ook niet te corresponderen met de uitlatingen van medewerker X in de krant. Kan het kabinet hierop ingaan?

In het onderzoek wordt nergens aangehaald dat er sprake was van een vriendschappelijke relatie tussen medewerker X en de directieleden van het adviesbureau, zoals medewerker X wel beweert in een interview in de krant de Limburger/Limburgs Dagblad. Was er inderdaad sprake van een vriendschappelijke relatie tussen medewerker X en de directieleden van het adviesbureau?

Antwoord vraag 163 en 164
Ik baseer mij in mijn conclusies op het rapport van De Brauw, niet op beweringen van medewerker X in de media.

Vraag 165
Met wie heeft de bestuurder van Transport Holding 1 gesproken over medewerker X?

Antwoord vraag 165
De desbetreffende bestuurder is door bestuursleden van Qbuzz over de mogelijke aanstelling van de oud-medewerker van Veolia geïnformeerd.

Vraag 166
Uit het e-mailverkeer tussen een bestuurder van Transport Holding en Bestuurder 1 blijkt dat er een gesprek is geweest met de directie van NS Reizigers B.V. en een bestuurder van Transport Holding over medewerker X. Zijn van dit gesprek notulen opgesteld? Zo ja, kunnen deze openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 166
NS meldt mij dat van dit gesprek geen notulen beschikbaar zijn.

Vraag 167
Waarom is het concurrentiebeding niet volledig toegepast waardoor medewerker X een boete van 5.000 euro per dag moet betalen voor zijn acties?

Antwoord vraag 167
Uit het onderzoek is niet gebleken dat Veolia op de hoogte was van het feit dat haar voormalig concessiedirecteur voor Qbuzz werkte. Veolia heeft inmiddels aangifte gedaan tegen haar oud-medewerker.

Vraag 168
Wie bij de NS beschikken over het verslag van de vergadering op 5 februari 2014?

Antwoord vraag 168
De conceptnotulen van voornoemde vergadering zijn op 5 februari 2014 aan het bestuur van Abellio Nederland en op 10 februari 2014 aan het bestuur van Abellio Nederland en Abellio Transport Holding door de bedrijfssecretaris doorgestuurd.

Vraag 169
Wie waren aanwezig bij de vergadering op 5 februari 2014?

Antwoord vraag 169
Op 5 februari 2014 heeft geen vergadering plaatsgevonden. Indien gerefereerd wordt aan de vergadering waarvan de notulen 5 februari verstuurd zijn, te weten de vergadering van 14 januari 2015, dan waren daar aanwezig de bestuurders Abellio Transport Holding BV, de bestuurders Abellio Nederland BV en de bedrijfssecretaris van Abellio Transport Holding BV.

Vraag 170
Hoe is de terugkoppeling naar de NS van vergaderingen zoals op 5 februari 2014?

Antwoord vraag 170
NS meldt mij dat er geen vaste terugkoppeling plaats vindt naar NS van vergaderingen van Abellio Transport Holding en Abellio Nederland. Relevante zaken worden in de Executive Committee besproken.

Vraag 171
Op 14 januari 2014 vond er een bestuursvergadering Albellio Transport Holding plaats, waarbij ook de bestuursleden van Albellio Nederland aanwezig waren. Kunnen van deze vergadering zowel de definitieve- als de conceptnotulen openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 171
De relevante gedeelten van de notulen zijn integraal opgenomen in het Rapport van Bevindingen.

Vraag 172
Hoe kon het dat de definitieve notulen afwijken van de conceptnotulen?

Antwoord vraag 172
In het onderzoek is slechts vastgesteld dat de definitieve notulen afwijken van de conceptnotulen. Geïnterviewde personen zijn op dit punt door De Brauw ondervraagd maar konden geen uitsluitsel geven over de vraag wanneer en op wiens initiatief de notulen zijn gewijzigd.

Vraag 173
Wat is over de afwijking van de conceptnotulen t.o.v. de definitieve notulen genotuleerd in de notulen van de vergadering waarin de notulen zijn vastgesteld?

Antwoord vraag 173
Over de wijziging van de conceptnotulen van de vergadering van 14 januari 2014 zijn in de hierna volgende notulen geen opmerkingen opgenomen.

Vraag 174
Welke acties gaat het kabinet verrichten om meer duidelijkheid te krijgen over de vraag waarom er een verschil bestaat tussen de definitieve- en de conceptnotulen en ook de vraag op wiens voorspraak deze zijn veranderd?

Antwoord vraag 174
In het onderzoek is vastgesteld dat de definitieve notulen afwijken van de conceptnotulen. Geïnterviewde personen zijn op dit punt door De Brauw ondervraagd maar konden geen uitsluitsel geven over de vraag wanneer en op wiens initiatief de notulen zijn gewijzigd. Het gevolg geven aan de bevindingen uit het onderzoek en vervolgacties daaruit is een taak van het bestuur van NS en de raad van commissarissen. Zij informeren mij over hun acties.

Vraag 175
In hoeverre zet de advocaat die advies heeft uitgebracht aan tot het overtreden van de wet door het advies om de medewerker «niet al te omzichtig in te zetten»?

Antwoord vraag 175
Het is niet aan mij om hierover uitspraken te doen. Dit zal door het bestuur van NS en de raad van commissarissen moeten worden beoordeeld.

Vraag 176
Wordt nog steeds gebruik gemaakt van de diensten van het kantoor dat advies heeft uitgebracht tot het overtreden van de wet door het advies om de medewerker «niet al te omzichtig in te zetten»

Antwoord vraag 176
NS doet geen uitspraken over de vraag in hoeverre het externe advocatenkantoor heeft aangezet tot het overtreden van de wet. NS zal het advies van het externe advocatenkantoor uiteraard meenemen in haar analyses met betrekking tot compliance, procedures en interne controles en aan de hand daarvan een weloverwogen besluit nemen over het afnemen van diensten van het desbetreffende advocatenkantoor.

Vraag 177
Wie heeft het idee geopperd om Medewerker X onder te brengen binnen een consultant?

Antwoord vraag 177
Medewerker X heeft voorgesteld bij het externe adviesbureau in dienst te treden en vanuit daar opdrachten voor Qbuzz te verrichten.

Vraag 178
Was of is de in paragraaf 4.3.14 genoemde advocaat betrokken bij hetzelfde advocatenkantoor dat het onderzoek voor de NS uitgevoerd heeft?

Antwoord vraag 178
Nee.

Vraag 179
Heeft bestuurder 2 niet gecheckt of medewerker X daadwerkelijk niet meer mee deed in het delen van informatie van Veolia aan het aanbestedingsteam en heeft bestuurder 2 dit teruggerapporteerd binnen NS?

Antwoord vraag 179
De Brauw beschrijft in het rapport dat bestuurder 2 naar eigen zeggen de oud-medewerker van Veolia heeft verzocht geen informatie meer te delen en zou er achteraf achter zijn gekomen dat hij wel informatie met het biedingsteam is blijven delen. Dit impliceert dat Bestuurder 2 niet heeft gecontroleerd of de oud-medewerker van Veolia was gestopt met het delen van informatie. Bestuurder 2 heeft hierover niet aan NS gerapporteerd.

Vraag 180
Hoe was dit biedingsteam samengesteld: betrof dat dit uitsluitend medewerkers van Qbuzz of Abellio of waren hierin ook personen betrokken die betaald worden door de NS of werkzaam zijn voor NS in welke vorm dan ook?

Antwoord vraag 180
Het biedingsteam bestond hoofdzakelijk uit medewerkers van Qbuzz. Daarnaast maakte een medewerker van NS Reizigers onderdeel uit van het biedingsteam.

Vraag 181
Bestuurder 3 heeft verklaard tegenover Medewerker X dat hij getroffen was door de laconieke houding van Medewerker X jegens het delen van bedrijfsinformatie van Veolia. Hij heeft daarbij ook aangegeven geen informatie meer te willen ontvangen over Veolia. Heeft hij hierna ook nooit meer informatie ontvangen?

Antwoord vraag 181
Op basis van de onderzoeksdocumentatie is gebleken dat een bestuurder van Qbuzz, nadat hij had aangegeven geen informatie meer te willen ontvangen, nog een e-mail heeft ontvangen waarin de oud-medewerker van Veolia input geeft op een vraag van een medebestuurder.

Vraag 182
Hoe was de samenwerkingsrelatie tussen de bestuurders 1 en 2 met bestuurder 3 van QBUZZ na de aanstelling van Medewerker X?

Antwoord vraag 182
Het rapport van bevindingen gaat hier niet op in.

Vraag 183
Hoe is de eerdere waarschuwing voor het concurrentiebeding van bestuurder 2 te rijmen met de eerdere door hem gegeven opdracht om het e-mailaccount van medewerker X onder een andere naam aan te maken?

Antwoord vraag 183
Bestuurder 2 van Qbuzz heeft verklaard dat hij opdracht heeft gegeven een e-mailadres voor de oud-medewerker van Veolia aan te maken onder een andere naam met het doel de oud-medewerker van Veolia te beschermen aangezien hij nog aan het non-concurrentiebeding was gebonden.

Vraag 184
Welke bestuurder is in welke mate en kan in welke mate verantwoordelijk worden gesteld voor het debacle?

Antwoord vraag 184
NS wacht de definitieve resultaten van het onderzoek af voordat zij hier een oordeel over heeft.

Vraag 185
Bij het onderzoeksrapport is ook een bijlage toegevoegd met een overzicht van de door Medewerker X gedeelde informatie. Hierbij wordt gemeld dat dit geen uitputtend overzicht betreft. Welke gedeelde informatie ontbreekt er in het overzicht, behalve de verwijderde USB-stick?

Antwoord vraag 185

Bijlage 1 betreft de informatie die door De Brauw in het onderzoek is aangetroffen. Dit neemt niet weg dat er meer informatie door de oud-medewerker kan zijn gedeeld.

Vraag 186
Hoe is het mogelijk dat de bijlagen in de e-mails, bedoeld in paragraaf 5.3.2, niet beschikbaar zijn gesteld aan de onderzoekers?

Antwoord vraag 186
E-mails waarin wordt gereageerd op een eerdere e-mail bevatten niet de bijlagen van deze eerdere e-mail. Deze eerdere e-mail met bijlagen is niet in de onderzoeksdocumentatie aangetroffen.

Vraag 187
Bent u bereid om te bewerkstelligen dat die informatie alsnog beschikbaar komt zodat een echt volledig en sluitend onderzoek mogelijk wordt?

Antwoord vraag 187
De Brauw zal trachten deze informatie te achterhalen In kader van het afronden van het onderzoek vinden er nog data-analyses plaats.

Vraag 188
Op welke manier is onderzoek verricht naar de betrokkenheid van de Raad van Bestuur van de NS bij de onregelmatigheden?

Antwoord vraag 188
Ten aanzien van de mogelijke betrokkenheid van de Raad van Bestuur is door De Brauw dataonderzoek verricht en zijn verscheidene interviews gehouden.

Vraag 189
De CEO van de NS heeft verklaard op 21 januari en 19 maart 2014 een afspraak te hebben gehad met Bestuurder 1 over zijn persoonlijke toekomst. Tijdens deze afspraken is niet over medewerker X gesproken. Zijn er tijdens deze gesprekken notulen opgesteld? Zo ja, kunnen deze openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 189
NS meldt dat er van deze gesprekken geen notulen zijn opgesteld.

Vraag 190
De CEO van de NS heeft verklaard dat voor de zomer 2014 tweemaal terloops met Bestuurder 1 is gesproken over de mogelijke aanstelling van Medewerker X en het non-concurrentiebeding. Zijn er tijdens deze gesprekken notulen opgesteld? Zo ja, kunnen deze openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 190
NS meldt dat er van deze gesprekken geen notulen zijn opgesteld.

Vraag 191
In hoofdstuk 7 van het onderzoeksrapport wordt er inzicht verschaft in de informatiebewaring- en verzameling van het onderzoek. Hierbij wordt aangegeven dat er van 21 personen digitale informatie is betrokken. Behoren tot die 21 personen ook de CEO-leden van de NS? Kan de lijst met 21 personen openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 191
Tot de personen van wie digitale informatie is betrokken behoren ook de leden van de RvB van NS. Vanwege bescherming van de privacy van betrokkenen maak ik de lijst van personen niet openbaar.

Vraag 192
Er zijn met 10 personen interviews gehouden. Behoren tot die 10 personen ook de CEO-leden van de NS? Kan deze lijst openbaar worden gemaakt?

Antwoord vraag 192
Tot de geïnterviewde personen behoren ook de leden van de RvB van NS. Vanwege bescherming van de privacy van betrokkenen maak ik de lijst van personen niet openbaar.

Vraag 193
Bestuurders 1, 2 en 3 van Qbuzz hebben meegewerkt aan een eerste interview. Ze zijn daarna niet meer bereid geweest verdere medewerking te verlenen. Hebben zij aangegeven waarom zij geen medewerking meer willen verlenen?

Antwoord vraag 193
Ik heb geen kennis van de overwegingen van deze personen.